

Čtrnáctá Mezinárodní olympiáda v lingvistice

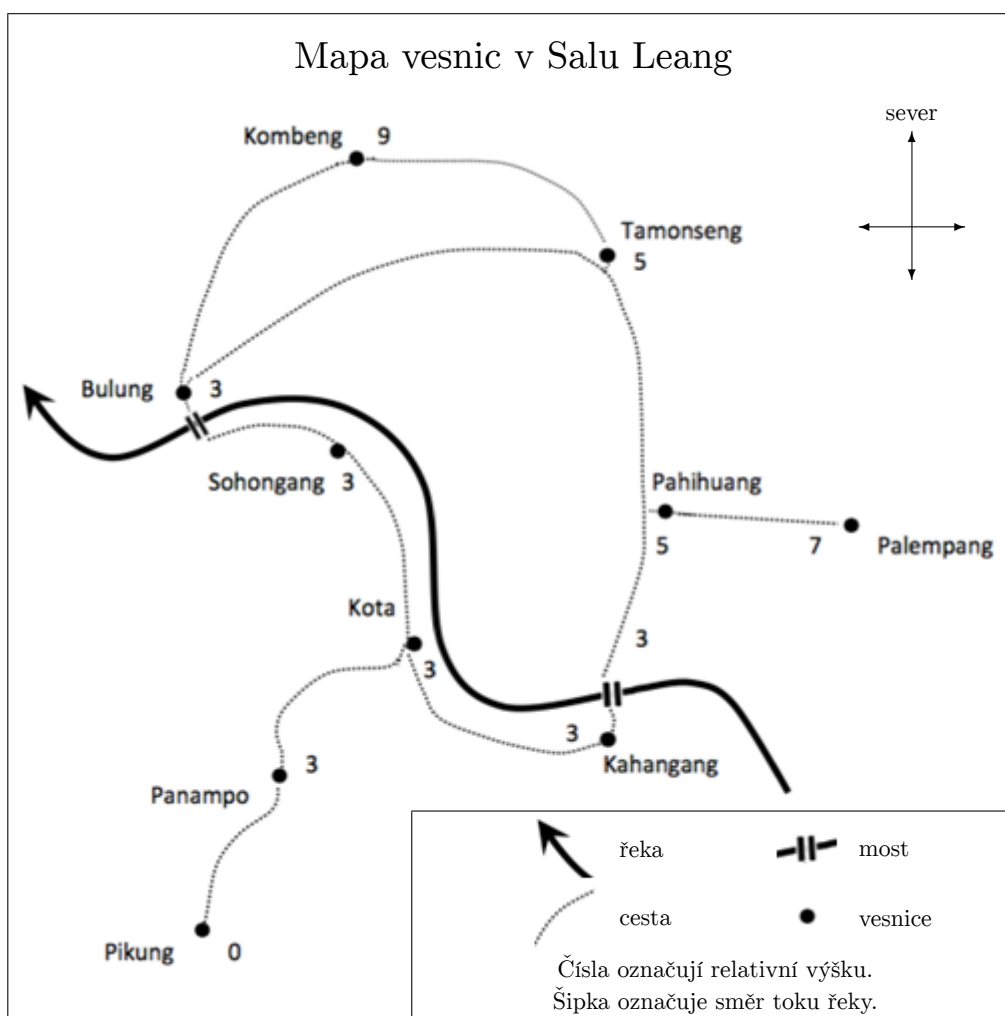
Maisúr (Indie), 25.–29. července 2016

Úlohy soutěže jednotlivců

Nepřepisujte texty úloh. Řešte každou úlohu na zvláštním listě (nebo listech) papíru. Na každém listě napište číslo úlohy, číslo Vašeho místa a Vaše příjmení. Jenom v tomto případě může být garantováno přesné hodnocení Vaší práce.

Odpovědi musí být odůvodněny. I naprosto správná odpověď bude ohodnocena nízkým počtem bodů, pokud nebude obsahovat odůvodnění.

Úloha č. 1 (20 bodů). Jeden lingvista přijel do oblasti Salu Leang (Sulawesi) studovat jazyk aralle-tabulahan. Navštěvoval různé vesnice v Salu Leang (viz mapa¹) a ptal se místních obyvatel: **Umba launggola?** ‘Kam jdeš?’

¹Názvy vesnic jsou reálné, mapa je smyšlená.

Níže jsou uvedeny odpovědi, které získal. V některých z nich jsou mezery.

- Ve vesnici **Kahangang**:
 - Lamaoä' bete' di Bulung.
 - Lamaoä' sau di Kota.
 - Lamaoä' ____₁ di Palembang.
- Ve vesnici **Kombeng**:
 - Lamaoä' pano di Pahihuang.
 - Lamaoä' tama di Sohongang.
 - Lamaoä' naung di Tamonseng.
 - Lamaoä' ____₂ di Palembang.
- Ve vesnici **Kota**:
 - Lamaoä' dai' di Kombeng.
 - Lamaoä' dai' di Palembang.
 - Lamaoä' naung di Pikung.
 - Lamaoä' ____₃ di Bulung.
 - Lamaoä' ____₄ di Sohongang.
- Ve vesnici **Palempang**:
 - Lamaoä' bete' di Kahangang.
 - Lamaoä' dai' di Kombeng.
 - Lamaoä' pano di Panampo.
 - Lamaoä' sau di Sohongang.
 - Lamaoä' ____₅ di Bulung.
 - Lamaoä' ____₆ di Kota.
 - Lamaoä' ____₇ di Pahihuang.
- Ve vesnici **Pahihuang**:
 - Lamaoä' naung di Bulung.
 - Lamaoä' naung di Pikung.
- Ve vesnici **Bulung**:
 - Lamaoä' pano di Pahihuang.
 - Lamaoä' pano di Panampo.
 - Lamaoä' ____₈ di Kota.
 - Lamaoä' ____₉ di Pikung.
- Ve vesnici **Panampo**:
 - Lamaoä' tama di Kahangang.
 - Lamaoä' pano di Tamonseng.
 - Lamaoä' ____₁₀ di Kota.
- Ve vesnici **Pikung**:
 - Lamaoä' pano di Kota.
 - Lamaoä' dai' di Pahihuang.
 - Lamaoä' sau di Sohongang.
 - Lamaoä' ____₁₁ di Bulung.
 - Lamaoä' ____₁₂ di Kahangang.
 - Lamaoä' ____₁₃ di Panampo.
- Ve vesnici **Sohongang**:
 - Lamaoä' bete' di Bulung.
 - Lamaoä' tama di Kahangang.
 - Lamaoä' tama di Kota.
 - Lamaoä' dai' di Pahihuang.
- Ve vesnici **Tamonseng**:
 - Lamaoä' pano di Pahihuang.
 - Lamaoä' pano di Panampo.
 - Lamaoä' ____₁₄ di Kahangang.
 - Lamaoä' ____₁₅ di Palembang.

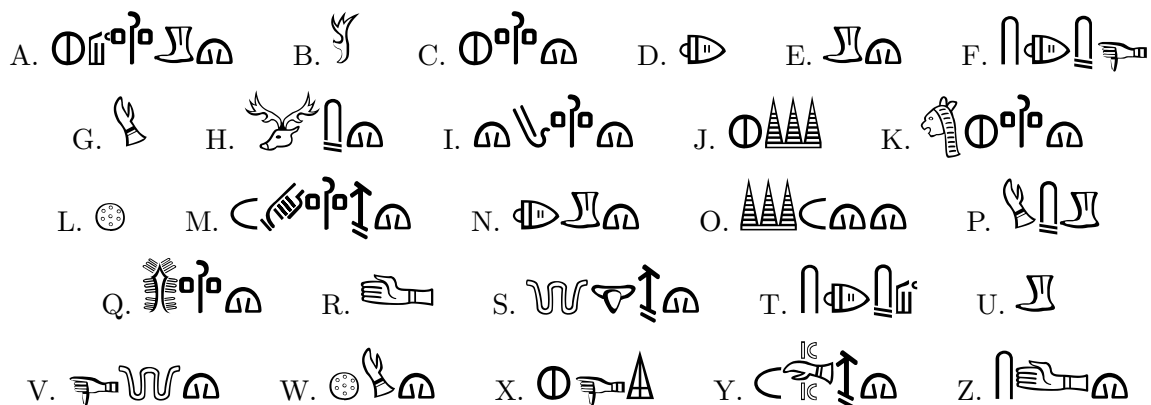
Doplňte mezery.

⚠ Jazyk aralle-tabulahan náleží do austronéské rodiny. Mluví jím asi 12 000 mluvčích v Indonésii. —*Ksenija Gilarovová*

Úloha č. 2 (20 bodů). Je dáno několik slov v luvijštině přepsaných v latině a jejich odpovídající překlady do češtiny:

1. runtiyas ‘jelen’	8. sanawas ‘dobrý’
2. patis ‘noha’	9. nimuwizas ‘syn’
3. harnisas ‘pevnost’	10. zitis ‘muž’
4. iziyanta ‘udělali’	11. piyanti ‘dávají’
5. turpis ‘chléb’	12. hantawatis ‘král’
6. tarhunzas ‘hrom’	13. istaris ‘ruka’
7. hawis ‘ovce’	

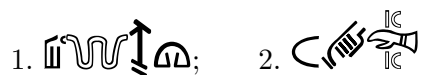
Všechna výše uvedená slova je možné zapsat různými způsoby s pomocí luvijských hieroglyfů. Níže je každé slovo zapsáno dvěma možnými způsoby v náhodném pořadí:

(!) Kromě odpovědí nejsou žádné doprovodné objasňující komentáře žádoucí a nebudou hodnoceny.

(a) Spojte každé luvijské slovo psané latinkou se dvěma variantami jeho hieroglyfického zápisu. Vztahy zaznamenejte následujícím způsobem: „číslo ~ dvě písmena“.

(b) Pro dvě z výše uvedených 13 slov je dána ještě jedna varianta zápisu:

Určete, o která slova se jedná.

(c) Stručně vysvětlete všechny možné funkce následujících luvijských znaků:

△ Luvijština náleží do indoevropské rodiny. Mluvílo se jí v Malé Asii před asi 3 000 lety.

—Li Tchähun

Úloha č. 3 (20 bodů). Je dáno několik vět v kunuz-núbijském jazyce a jejich odpovídající překlady do češtiny:

1. **ar kanarri:cci:g kami:g ja:nticcirsu.**
Koupili jsme velbloudy pro sousedy.
2. **tirt kade:g allesu.**
Majitel správil oblek.
3. **jahali wali:g darbadki biticcirra.**
Chlapci dají kuře psům.
4. **man jahalgi kade:cci:g ma:gtirsu.**
Ukradl obleky pro chlapce (jedn. č.).
5. **ay beyye:cci:g aja:nirri.**
Kupuji náhrdelníky.
6. **wal aygi ba:bi:g elde:nsu.**
Pes našel dveře (mn. č.) pro mě.
7. **magas ikki wali:g ticcirsu.**
Zloděj vám dal psy.
8. **i:di magaski kami:g tirsu.**
Muži dali velbloudy zloději.
9. **ay hanu:g bijomri.**
Zmlátím osla.
10. **sarka:yi aygi beyye:cci:g ade:nda.**
Zbabělci mi dávají náhrdelníky.

(a) Přeložte do češtiny:

11. **magasi argi ajomirra.**
12. **ay kanarri:g ba:bki alletirsi.**
13. **hanu tirti:g elirsu.**
14. **tirti argi kamgi de:ccirsa.**
15. **ay darbadki bija:ndi.**

(b) Přeložte do kunuz-núbijského jazyka:

16. *Sousedé dávají náhrdelník majiteli.*
17. *Chlapec pro nás koupil psa.*
18. *Ukradneme ho.*
19. *Majitelé zmlátili zloděje (mn. č.).*
20. *Psi našli kuřata pro zbabělce (jedn. č.).*

⚠ Kunuz-núbijský jazyk náleží do východosudánské rodiny. Mluví jím asi 50 000 mluvčích v Egyptě.

y = j. Symbol : značí, že předchozí samohláska je dlouhá.

—Aleksejs Peguševs

Úloha č. 4 (20 bodů). Nedávný kontakt se západní civilizací způsobil některé změny v jazyce iatmul. Objevila se v něm nová slova a výrazy, zatímco některé již existující získaly nové významy.

Je dáno několik slov a slovních spojení v jazyce iatmul a jejich odpovídající překlady do češtiny v náhodném pořadí:

1. guna vaala	a. <i>banán</i>
2. ka'ik	b. <i>kráva</i>
3. ka'ikgu	c. <i>kánoe</i>
4. klawun	d. <i>kníha</i>
5. laavu	e. <i>sycený nápoj, alkohol</i>
6. laavuga vi'	f. <i>puška</i>
7. laavuga	g. <i>obraz, stín</i>
8. ni'bu	h. <i>auto</i>
9. ni'buna vaala	i. <i>dostal jsem</i>
10. nyaka'ik	j. <i>zrcadlo</i>
11. vi	k. <i>viděl jsem</i>
12. vi'wun	l. <i>hodinky</i>
13. walini'bana bâk	m. <i>oštěp</i>
14. walini'bana gu	n. <i>číst</i>
15. walini'bana vi	o. <i>země</i>

(!) Kromě odpovědí nejsou žádné doprovodné objasňující komentáře žádoucí a nebudou hodnoceny.

(a) Určete, jak k sobě položky správně patří.

(b) Přeložte do češtiny:

1. **vaala**; 2. **gu**; 3. **vi'**

K jednomu z těchto tří slov existuje mezi slovy a slovními spojeními v (1–15) později vzniklé synonymum. Najděte toto synonymum. Proč vzniklo?

(c) Přeložte do jazyka iatmul:

1. *prase*; 2. *banánové listy*; 3. *slunce*; 4. *bílí lidé*

Jedna z odpovědí se musí shodovat s jedním ze slov a slovních spojení v (1–15).

⚠ Jazyk iatmul náleží do sepikské rodiny. Mluví jím asi 46 000 mluvčích na Papui-Nové Guineji.

' a ny jsou souhlásky. â je samohláska.

—Artūrs Semeruks

Úloha č. 5 (20 bodů). Je dáno několik slov v jazyce jaqaru a jejich odpovídající překlady do češtiny:

aq'ipsa	<i>také jeskyně</i>	qucxap'a	<i>přes jezero</i>
aq'na	<i>v jeskyni</i>	qucxst'psa	<i>také z našeho₁₊₂ jezera</i>
chushp'a	<i>jeho roh</i>	marka	<i>město</i>
chushuntxi	<i>(je to) v rohu?</i>	markp't'a	<i>z jeho města</i>
ishinhna	<i>v mojí posteli</i>	markstxi	<i>(je to) naše₁₊₂ město?</i>
ishma	<i>tvoje postel</i>	utamt'a	<i>z tvého domu</i>
p'ak'u	<i>hrnec</i>	utnha	<i>můj dům</i>
p'ak'unhpsa	<i>také můj hrnec</i>	yaputxi	<i>(je to) pole?</i>
qaqat'a	<i>ze skály</i>	yapsanpsa	<i>také v našem₁₊₂ poli</i>

(a) Přeložte do češtiny:

1. **utnhantxi**
2. **yapp'psa**
3. **yapup'psa**

(b) Přeložte do jazyka jaqaru:

4. *naše₁₊₂ skála*
5. *ve tvém rohu*
6. *také ve tvém rohu*
7. *také z tvého rohu*
8. *(je to) z jeskyně?*
9. *(je to) dům?*

⚠ Jazyk jaqaru náleží do ajmarské rodiny. Mluví jím asi 730 mluvčích v Peru.

nh = *n* ve slově *banka*. **ch**, **cx**, **q**, **sh**, **tx** jsou souhlásky. Symbol ' ' označuje přídech.

naš₁₊₂ = 'můj a tvůj'.

—*Ivan Deržanski*

Redakce: Božidar Božanov, Cchao Čchi-tchung, Čchö Čöngjöng,
Ivan Deržanski (techn. red.), Hugh Dobbs, Dmitrij Gerasimov, Ksenija Gil'arovová,
Stanislav Gurevič, Gabrijela Hladniková, Boris Iomdin (odp. red.), Bruno L'Astorina,
Li Tchähun, Danylo Mysak, Miina Norviková, Aleksejs Peguševs, Aleksandr Piperski,
Marija Rubinšteinová, Daniel Rucki, Artūrs Semenuks, Pavel Sofroniev, Milena Venevová.

Český text: Patrik Varga.

Hodně štěstí!